

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **3 H, s.r.o., Pri celulózke č.28, Žilina**, IČO: 31 626 939, zast. Mgr. Gabrielou Hrbánovou advokátkou, Malý trh 2/A, Bratislava proti žalovanému: **Slovnaft, a.s., Vlčie Hrdlo, Bratislava**, IČO: 31 322 832, zast. JUDr. Erikou Csekes advokátkou, advokátska kancelária CVD s.r.o. so sídlom Sasinkova 12, 811 08 Bratislava **o zaplataenie 27 572,63 eur** na dovolanie žalovaného proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 13. 12. 2006, č. k. 2Obo 282/2005-202, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 13. 12. 2006, č. k. 2Obo 282/2005-202 a rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 14. 01.2009 č. k. 2Obo 58/2008-223 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 19. 05. 2005, č. k. 34Cb 106/2001-164 žalobu o náhradu škodu v dôsledku zneužitia dominantného postavenia žalovaného podľa § 7 ods. 5 písm.c) zák. č.188/1994 Zb., ktoré postavenie zneužil tým, že so žalobcom odmietol uzavrieť kúpne zmluvy na odbyt PHM, ktoré uzavrel len s vybranými kupujúcimi, zamietol. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že žalobca nepreukázal právny základ jeho hmotno-právneho nároku na náhradu škody. Súdu nepredložil žiaden dôkaz o tom, že žalovaný bol povinný na základe platnej zmluvy v rozhodnom období uzavrieť predmetné zmluvy, čo by mohlo za splnenia zákonom stanovených podmienok zakladať nárok na náhradu škody. Z dôvodov, ktoré žalobca vo svojom žalobnom návrhu a jeho doplnení uviedol, súd zistil, že neexistuje príčinná súvislosť – kauzálny nexus medzi

protiprávnym úkonom a uplatňovanou náhradou údajnej skutočnej škody. Podľa súdu prvého stupňa sa žalobca neodpustil nekalosúťažného konania a žalobca nepreukázal svoj hmotnoprávny nárok na uplatnenie práv z nekalej súťaže.

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 13. 12. 2006 č. k. 2Obo 282/2005-202 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 830 653,- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 01. 11. 1998 do zaplatenia a na náhradu trov konania sumu 142 196,50 Sk. Podľa názoru odvolacieho súdu bol súd prvého stupňa v zmysle § 135 ods. 1 O. s. p. viazaný právoplatným rozhodnutím Protimonopolného úradu SR z 11. 01. 2001 č. [REDAKOVANÉ], ktorého vecná správnosť bola potvrdená aj rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 31. 10. 2001 č. k. 6Sž 36/01. Odvolací súd konštatoval, že diskriminácia v hospodárskej súťaži znamená uplatňovanie rozdielnych obchodných podmienok voči súťažiteľom pri plnení rovnakého druhu, ktorými sú niektorí súťažitelia znevýhodnení (napr. rôzne ceny) bez toho, aby pre rozdielny postup bol dôvod. Diskriminácia patrí medzi skutkové podstaty narušovania hospodárskej súťaže a je postihovaná v rámci generálnej klauzuly nekalej súťaže (§§ 41-44 Obchod.zák.). Podľa odvolacieho súdu žalovaný porušil mimozmluvné právne povinnosti, a to: zákaz zneužívať dominantné postavenie na relevantnom trhu (§ 7 ods. 4 zákona o hospodárskej súťaži), povinnosť dbať na právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže (§ 41 Obchod.zák.), povinnosť nezneužívať účasť na hospodárskej súťaži (§ 41 Obchod.zák.), zákaz nekalej súťaže (§ 44 ods 1 Obchod. zák.). Konanie žalovaného spočívajúce v diskriminácii žalobcu považoval odvolací súd za konanie v hospodárskej súťaži, v dôsledku ktorej diskriminácie podľa odvolacieho súdu vznikla žalobcovi ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalovaného, že zo strany žalovaného nedošlo k porušeniu žiadnej právnej povinnosti, ktorá by mohla mať príčinnú súvislosť, resp. by mohla zakladať akýkoľvek jeho nárok na náhradu škody. Odvolací súd neuznal ani námietku žalovaného, že spotrebiteľia, resp. právnické osoby, ktorých práva boli porušené nedovoleným obmedzovaním súťaže, si môžu právo na náhradu škody uplatniť výlučne podľa občianskeho zákonníka a nie obchodného zákonníka, ktorý v ust. § 373 a nasl. predovšetkým upravuje zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinnosti vyplývajúcej zo záväzkového vzťahu. Odvolací súd poukázal na ust. § 757 Obchod zák , ktoré rozširuje pôsobnosť rozsahu tejto právnej úpravy aj na niektoré prípady porušenia mimozmluvnej povinnosti stanovenej Obchodným zákonníkom napr. § 44 v spojitosti s § 53 Obchod. zák. Odvolací súd konštatoval, že konanie, ktoré je

diskrimináciou podľa § 7 ods.5 zákona o hospodárskej súťaži, naplňuje obe skutkové podstaty zneužitia účasti na hospodárskej súťaži a porušuje mimozmluvné povinnosti ustanovené Obchodným zákonníkom. Zodpovednosť za škodu, spôsobenú konaním, ktoré je diskrimináciou, sa podľa názoru odvolacieho súdu riadi us. §§ 757 a 53 Obchod. zák. a nie občianskym zákonníkom. Z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe vyhovel.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Má za to, že je neprípustné kvalifikovať porušenie povinností ustanovených v ZOHS za súčasné porušenie povinností zákazu nekalej súťaže podľa § 44 Obchod. zák.. K tomu či došlo konaním osoby, ktorá zneužila účasť na hospodárskej súťaži niektorým zo spôsobov nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže v zmysle ZOHS, súčasne aj k porušeniu § 44 ods.1 Obchod. zák., teda generálnej klauzuly hospodárskej súťaže, je potrebné skúmať, či takéto konanie naplňa pojmové znaky nekalej súťaže v zmysle § 44 ods.1 OBZ. V prejednávanej veci žalobca so žalovaným nikdy nebol a ani nemohol byť v súťažnom vzťahu, preto konanie žalovaného nemôže byť kvalifikované podľa § 44 Obchod.zák. Žalobcu, ktorý bol, resp. je odberateľom pohonných hmôt od žalovaného, nie je možné považovať za súťažiteľa v zmysle § 44 Obchod. zák., nakoľko medzi žalobcom a žalovaným existoval, resp. existuje záväzkový vzťah, ktorý je potrebné odlišovať od súťažnoprávneho konania a nie je preto možné hovoriť o vzájomnom súťažnom vzťahu. Medzi žalobcom a žalovaným neexistuje vzájomné súperenie na určitom trhu s cieľom predstihnúť konkurentov a získať výhodnejšiu pozíciu a väčší majetkový prospech pri podnikaní a nikdy medzi nimi neexistoval právny horizontálny vzťah. Tým, že na základe obchodného rozhodnutia vedenia žalovaného odporučil žalovaný žalobcovi svoje iné odberné miesto a následne s ním neuzavrel nové kúpne zmluvy na odber MN za rovnakých podmienok, aké mal žalobca dohodnuté so žalovaným v predchádzajúcom období, žalovaný voči žalobcovi neporušil žiaden záväzok vyplývajúci z právneho vzťahu. Podľa žalovaného odvolací súd nesprávne právne posúdil i otázku zodpovednosti za škodu. Je toho názoru, že je potrebné rozlišovať medzi nárokom na náhradu škody v dôsledku naplnenia nekalosúťažného konania a v dôsledku nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže. Žalobca zastáva názor, že ust. § 53 Obchod. zák. priznáva nárok na náhradu škody iba v prípade dokázanej nekalej súťaže, ktorou v žiadnom prípade nie je zneužitie dominantného postavenia podnikateľa na relevantnom trhu podľa ZOHS, ktorý je právnou normou verejného práva. Z titulu jej verejnoprávnej povahy potom

jeho rušiteľovi vzniká verejnoprávna, konkrétne správna zodpovednosť. ZOHS v žiadnom jeho ustanovení nezakladá súkromnoprávny nárok podnikateľa voči rušiteľovi. Žalobca si uplatňuje nárok na náhradu škody, pričom porušenie právnej povinnosti žalovaného vidí v konaní spočívajúcom v správnom delikte. Podľa žalovaného takýto prienik normy verejného práva a normy súkromného práva nie je možný. Je tiež toho názoru, že aj keď ZOHS priamo v dikcii neupravuje pojem spotrebiteľa, žalovaný má za to, že v zmysle § 2 ods.1 písm.a) a § 2 ods.2 zák.č.634/1992 Zb. v znení platnom v čase podania žaloby, je potrebné za spotrebiteľov považovať iba fyzické osoby, ktoré nakupujú výrobky alebo používajú služby pre priamu osobnú spotrebu fyzických osôb, najmä pre seba a pre príslušníkov svojej domácnosti a iba tie právnické osoby, ktoré nakupujú výrobky alebo používajú služby pre svoju vlastnú potrebu, pokiaľ vystupujú voči predávajúcemu obdobne ako vyššie uvedené fyzické osoby. Podľa žalovaného si žalobca musel byť vedomý toho, že zmluvy uzavreté so žalovaným uplynutím doby ich platnosti skončia a aký dôsledok to môže mať pre jeho podnikanie. Žalobca nemal žiaden právny nárok na to, aby sa mohol oprávnenne domáhať, aby žalovaný predĺžil s ním platnosť predmetných zmlúv, resp. uzavrel s ním nové zmluvy za rovnakých podmienok. Pretože žalobcu nie je možné považovať za spotrebiteľa v zmysle ZOHS a teda ani za osobu, ktorej by tento zákon priznával voči rušiteľovi (žalovanému) akýkoľvek súkromnoprávny nárok, navrhuje žalovaný napadnutý rozsudok odvolacieho súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zrušiť.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 07. 07. 2009 č.k. II. ÚS 116/09-35 vyslovil, že postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1Obdo V 19/2007 a jeho rozsudkom z 20. februára 2008 bolo porušené základné právo žalobcu na spravodlivé súdne konanie zaručené čl.46 ods.1 a čl.48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivý proces zaručené v čl.6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V náleze Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní sp.zn. 1Obdo V 19/2007, kedy žalobcovi nebolo doručené dovolanie žalovaného na vyjadrenie, bola porušená jedna z požiadaviek spravodlivého procesu, a to kontradiktórnosť konania, pretože žalobcovi nebolo umožnené zaujať svoje stanovisko k dovolaniu žalovaného, a tým sa účinne podieľať na bránení svojho už právoplatne priznaného práva. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní sp.zn.1 Obdo 19/2007 a jeho rozsudkom z 20. 02 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie

zaručené v čl.46 ods.1 a čl.48 ústavy, ako aj právo zaručené v čl.6 ods.1 dohovoru, a preto zrušil uvedený rozsudok najvyššieho súdu.

Žalobca sa po doručení dovolania žalovaného, k tomuto nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.2 O. s. p.) v ďalšom konaní po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods.1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O. s. p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods.1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O. s. p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ust. § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods.1 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods.2 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods.3 O. s. p.).

Keďže v prejednávanej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaného možno vyvodit' z ust. § 238 ods.1 O. s. p..

Žalovaný podal dovolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia nekalosút'ážneho konania žalovaného, ktoré podľa odvolacieho súdu malo spočívať v rozhodnutí protimonopolného úradu vysloveného zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu dodávok motorovej nafty žalovaným tým, že so žalobcom na rozdiel od iných odberateľov odmietol uzavrieť kúpne zmluvy na odberné miesto výrobného závodu žalovaného Slovnaft a. s., Vlčie Hrdlo, Bratislava, ale ako odberné miesto mu žalovaný určil obchodný závod v [REDACTED] s čím boli spojené rozdielne cenové a platobné podmienky.

Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistené skutkové zistenia. O omyl pri aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Podľa odvolacieho súdu došlo k nekalosúťažnému konaniu zo strany žalovaného, keď žalovaný porušil mimozmluvné povinnosti, a to zákaz zneužívať dominantné postavenie na relevantnom trhu, povinnosť dbať na právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže, povinnosť nezneužívať účasť v hospodárskej súťaži a zákaz nekalej súťaže. Odvolací súd mal za to, že konanie žalovaného spočívajúc v diskriminácii bolo konaním v hospodárskej súťaži a v dôsledku diskriminácie žalobcu žalovaným, vznikla žalobcovi ujma, ktorá nastala v jeho majetkovej sfére.

Nekalú súťaž upravuje Obchodný zákonník v ust. §§ 44 až 55.

Z ust. § 44 ods.1 Obchod. zák., ktorý upravuje tzv. generálnu klauzulu všeobecnej skutočnej podstaty nekalosúťažného konania vyplýva, že nekalosúťažné konanie sa viaže na existenciu troch základných znakov, ktoré musia byť naplnené súčasne, a to konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom.

Dovolací súd už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí konštatoval, že v danom prípade znaky nekalosúťažného konania žalovaného neboli naplnené, s ktorým záverom sa stotožnil i dovolací súd v tomto konaní.

Podľa súčasnej právnej teórie je hospodárska súťaž, upravená ust. § 41 a nasl. Obchod. zák., definovaná ako súperenie subjektov v hospodárskej oblasti s cieľom predstihnúť iné subjekty v oblasti trhu a dosiahnuť tým hospodársky prospech.

Subjektmi hospodárskej súťaže podľa § 41 Obchod. zák. sú fyzické i právnické osoby, ktoré sa súťaže zúčastnia, a zákon nepredpokladá, že musí ísť o podnikateľov

Hospodárska súťaž predpokladá tiež súťažný (konkurenčný) vzťah, teda stret záujmov rôznych subjektov na trhu, ktorí do súťaže vstupujú so zámerom získať pred iným subjektom predstih, s cieľom dosiahnutia hospodárskeho prospechu

Zneužitie účasti na hospodárskej súťaži reguluje Obchodný zákonník v jej súkromnoprávnej rovine ako nekalú súťaž. Verejnoprávna rovina je predmetom úpravy predovšetkým zákona o hospodárskej súťaži.

Nie je vylúčené, že uvedené prejavy hospodárskej súťaže sa môžu i vzájomne prelínať, teda, že konaním v rozpore s verejnoprávnymi predpismi, dôjde i k naplneniu skutkových podstat nekalej súťaže.

V takom prípade musia však byť kumulatívne naplnené znaky generálnej klauzuly nekalosúťažného konania a príp., tiež niektorej z osobitných skutkových podstat nekalosúťažného konania, príkladmo upravených v ust. § 44 ods.2 Obchod. zák.

Pretože nekalosúťažné konanie je konaním v hospodárskej súťaži, jeho predpokladom je vzájomný súťažný (konkurenčný) vzťah, ktorý medzi účastníkmi konania nie je daný.

V tomto smere dovolací súd poukazuje na predošlé rozhodnutie, vydané v predmetnej veci, v ktorom dovolací súd z predmetu činnosti žalobcu a žalovaného vyvodil, že žalovaný na rozdiel od žalobcu nenakupuje pohonné hmoty za účelom jeho ďalšieho predaja, ale je výrobcom týchto výrobkov, z ktorého dôvodu postavenie účastníkov na trhu je rozdielne. Preto tento dôvod nie je na trhu daný ani stret ich záujmov, a preto ani súťažný vzťah.

So zreteľom na uvedené, pokiaľ i v správnom konaní bolo u žalovaného zistené, že nedovoleným spôsobom zneužil účasť v hospodárskej súťaži, jeho konanie nenaplnilo uvedený predpoklad nekalosúťažného konania.

Z uvedených dôvodov odvolací súd konanie žalovaného nesprávne posúdil ako nekalosúťažné a z tohto dôvodu i nesprávne právne vyvodil, že žalobcovi na tomto právnom základe vzniklo právo na náhradu škody.

Vzhľadom na uvedené skutkové a právne zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods.2 O. s. p. zrušil a súčasne zrušil i rozsudok odvolacieho súdu, ktorý bol v predmetnej veci vydaný v ďalšom konaní, pre ktorého vydanie po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky absentoval procesný podklad

a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust. § 243b ods.5 v spojení s § 224 O. s. p. rozhodne o trovách dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Helena Farkašová